

Historical Figure who achieved self-actualization at a meta-motivational level: Mustafa Kemal Atatürk, the Great Leader

Asst. Prof. Ayla Akbaş*, Kocaeli Health and Technology University

ARTICLE INFO

Article history:

Submission Date: June 12, 2023

Acceptance Date: December 5, 2023

Key Words:: Atatürk, Self-Actualization, Humanistic Approach

ORCID: 0000-0003-2848-1494

Type of Article: Original Research Article

ABSTRACT (EXTENDED)

Objectives: The aim is to highlight the contributions of the great leader Atatürk to the Turkish nation from the perspectives of politics, military affairs, education, sociology, and cultural developments, within the framework of a humanistic approach towards self-actualized historical figures. It is to explain Atatürk's leadership and personal qualities that have reached a level beyond self-actualization, in terms of meta-motivational aspects.

Design/methodology/approach: In this study, the integrated relationship between self-actualization and Atatürk was examined and analyzed using the document scanning method. Psychological counseling is a discipline used to assist individuals in coping with their emotional, mental, social, and behavioral problems. Self-actualization refers to the process of maximizing an individual's potential and personal development. In analyzing the concept, there is an effort to understand the psychodynamic forces behind this process. The self-actualization process, along with Atatürk's personality traits, has been examined within this framework. Therefore, the process of self-actualization is one of the central focuses of humanistic approaches and psychodynamic therapies.

Results: As a result of the study, it was emphasized that Atatürk's self-actualization at the meta-motivational level goes beyond his political and military personality, as evidenced by his establishment of the Republic of Turkey, his victories in wars, and his enduring impact as a leader with his lasting revolutions in politics and military affairs. Understanding the meaning of Atatürk's leadership qualities and his self-realization at a meta-motivational level is thought to contribute to future generations who will continue the republic entrusted by Atatürk. Knowing not only about Atatürk's achievements in other fields but also understanding the psychological development processes, motivation, and personality traits is beneficial. Because at the core of understanding and taking Atatürk as an example lie psychological factors. It is hoped that this study can contribute to the understanding of Atatürk's personality traits.

Practical implications: Practical implications: This study aims to examine the personality and leadership traits of Mustafa Kemal Atatürk from the perspective of psychological counseling, contributing to individuals' and society's understanding of the significance of Atatürk's leadership qualities. This research may contribute to individuals and society understanding Atatürk's leadership qualities from a historical perspective in a scientific dimension. Some significant implications that society can derive from Atatürk's psychological traits are summarized as follows; (1) Leadership Qualities: Atatürk's leadership qualities include decisiveness, vision, leadership skills, and a strong charisma. These traits can serve as a source of inspiration for society in terms of leadership. (2) Emotional Intelligence and Empathy: It is believed that Atatürk had a high level of emotional intelligence and empathy. These traits can encourage building emotional connections within society and understanding the perspectives of others. (3) Love for Education and Culture: Atatürk emphasized the importance of education and culture. These traits can enhance society's appreciation for education and culture, elevating the level of knowledge. (4) Modernization and Change: Atatürk's policies on modernization and change aimed at the development of society within the contemporary world. This approach can make society more open to innovations and change. (5) Love for the Nation and National Unity: Atatürk's emphasis on love for the nation and national unity has the potential to bring society together and unite it around a common purpose. (6) Ideals of Independence and Freedom: Atatürk's ideals of independence and freedom reflect his importance for individual rights and freedoms. This can strengthen society's commitment to democratic values. (7) Focus on the Future and Planning Ability: Atatürk's ability to focus on the future and plan has the potential to encourage society to create a vision for long-term goals.

Originality/value: Ongoing research on Atatürk in various scientific disciplines continues to explore different dimensions. This study carries an original value due to its examination of the concept of self-actualization from a humanistic perspective.

* E-mail address: Gülşah VURAL ÖZKAN, dr.ayla.akbas@gmail.com

Cite As/ Alıntı: Akbaş, A. (2023). Meta-motivasyonel düzeyde kendini gerçekleştirmiş tarihi şahsiyet: Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, *Journal of Behavior at Work (JB@W)*, 8(2), 138-149. DOI: <https://doi.org/10.25203/idd.1313497>.

Meta-motivasyonel düzeyde kendini gerçekleştirmiş tarihi şahsiyet: Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk**Dr. Öğr. Üyesi Ayla Akbaş, Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi**

MAKALE BİLGİSİ

ÖZ

Makale Tarihiçesi:

Gönderilme Tarihi: 12 Haziran 2023
Kabul Tarihi: 5 Aralık 2023

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Kendini Gerçekleştirme, Hümanist Yaklaşım

ORCID: 0000-0003-2848-1494
Makale Türü: Özgün Araştırma Makalesi

Amaç: Hümanistik yaklaşım açısından kendini gerçekleştirmiş tarihi şahsiyetler arasında yer alan ulu önder Atatürk'ün Türk Milletine katkılarını siyasi, askeri, eğitim, sosyolojik ve kültürel gelişmeler açısından ortaya koymaktır. Atatürk'ün kendini gerçekleştirmenin ötesinde meta motivasyonel düzeye ulaşmış liderlik ve kişilik özelliğini açıklamaktır.

Tasarım/Yöntem: Bu çalışmada doküman tarama yöntemi ile Atatürk'ün kendini gerçekleştirme ile bütünleşmiş ilişkisi inceleyerek analiz edilmiştir. Psikolojik danışma, bireylerin duygusal, zihinsel, sosyal ve davranışsal sorunlarıyla baş etmelerine yardımcı olmak için kullanılan bir disiplindir. Kendini gerçekleştirme, bireyin potansiyelini en üst düzeye çıkarma sürecini ve kişisel gelişimini ifade eder. Kavramın analizinde, bu sürecin arkasındaki psikodinamik güçleri anlama çabası söz konusudur. Atatürk'ün kişilik özelliklerinin yanı sıra kendini üst düzeyde gerçekleştirme süreci bu kavram çerçevesinde incelenmiştir. Bu nedenle, kendini gerçekleştirme süreci, hümanistik yaklaşımın ve psikodinamik terapilerin temel odak noktalarından biridir.

Sonuçlar: Çalışma sonucunda Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni kurması, kazandığı savaşlar, kalıcı devrimleriyle siyasi ve askeri şahsiyet olarak meta motivasyonel düzeyde kendini gerçekleştirmesinin ötesinde kişilik, siyasi ve askeri dehasının, liderliğinin devam edegelen etkileri vurgulanmıştır. Atatürk'ün liderlik özelliklerinin ve meta-motivasyonel düzeyde kendini gerçekleştirmiş olmasının anlamını kavramış olmak, Atatürk'ün emanet ettiği cumhuriyeti devam ettirecek gelecek kuşakların da kavrayabilmesine vesile olacağı düşünülmektedir. Atatürk'ün diğer alanlardaki bütün başarılarını bilmek kadar psikolojik gelişim süreçlerinin ve motivasyonunun, kişilik özelliklerinin de bilinmesinde fayda bulunmaktadır. Çünkü Atatürk'ü anlamak ve örnek almanın temelinde psikolojik faktörler bulunmaktadır. Bu çalışmanın Atatürk'ün kişilik özelliklerinin anlaşılmasına katkı sağlayabileceği umulmaktadır.

Uygulama Çıkarımları: Bu çalışma, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün kişilik ve liderlik özelliklerini psikolojik danışma açısından inceleyerek, bireylerin ve toplumun Atatürk'ün liderlik niteliklerinin anlamına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu araştırma, bireylerin ve toplumun Atatürk'ün liderlik özelliklerini tarihsel bir perspektiften bilimsel bir boyutta anlamalarına katkı sağlayabilir. Atatürk'ün psikolojik özelliklerinden toplumun elde edebileceği önemli bazı çıkarımları şöyle özetleyebiliriz; (1) **Liderlik özellikleri:** Atatürk'ün liderlik özellikleri, kararlılık, vizyon, liderlik becerileri ve güçlü bir karizma içerir. Bu özellikler, liderlik konusunda topluma ilham kaynağı olabilir. (2) **Duygusal Zekâ ve Empati:** Atatürk'ün duygusal zekâsının yüksek olduğu ve empati yeteneğine sahip olduğu düşünülmektedir. Bu özellikler, toplum içinde duygusal bağ kurmayı ve başkalarının perspektifini anlamayı teşvik edebilir. (3) **Eğitim ve Kültür Sevgisi:** Atatürk, eğitim ve kültür alanındaki önemi vurgulayan bir liderdi. Bu özellikleri, toplumun eğitim ve kültüre verdiği değeri artırabilir ve bilgi seviyesini yükseltebilir. (4) **Modernizasyon ve Değişim:** Atatürk'ün modernizasyon ve değişim politikaları, toplumun çağdaş dünya içinde gelişmesini amaçlıyordu. Bu yaklaşım, toplumu yeniliklere ve değişime açık hale getirebilir. (5) **Millet Sevgisi ve Ulusal Birlik:** Atatürk'ün millet sevgisi ve ulusal birlik vurgusu, toplumu bir araya getirme ve ortak bir amaç etrafında birleştirme potansiyeli taşımaktadır. (6) **Bağımsızlık ve Özgürlük İdealleri:** Atatürk'ün bağımsızlık ve özgürlük idealleri, bireysel haklara ve özgürlüklere verdiği önemi yansıtmaktadır. Bu olgu, toplumun demokratik değerlere olan bağlılığını güçlendirebilir. (7) **Geleceğe Odaklanma ve Planlama Yeteneği:** Atatürk'ün geleceğe odaklanma ve planlama yeteneği, toplumun uzun vadeli hedeflere yönelik bir vizyon oluşturmasını teşvik edebilir.

Özgün Değer: Atatürk ile ilgili farklı bilim dallarında farklı boyutlarda araştırmalar yapılmaya devam edilmektedir. Bu çalışma, hümanistik bir perspektiften kendini gerçekleştirme kavramının incelenmesi nedeniyle özgün bir değer taşımaktadır.

I. GİRİŞ

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve önderidir. Yaşamı boyunca çeşitli alanlarda büyük başarılar elde etmiş, vizyoner liderlik ve reformist yaklaşımıyla tarihe geçmiştir. Atatürk'ün kişisel gelişimi ve kendini gerçekleştirme, Türkiye'nin modernleşme sürecinin yanı sıra ulusal kimlik ve değerlerin korunması üzerine odaklanmıştır (Yılmaz ve Baytal, 2020). Atatürk, tarihi bir lider olarak, vizyonu, liderlik becerileri ve cesaretiyle Türk milletine ilham olmuş ve kendini gerçekleştirme sürecinin önemli bir örneği olarak kabul edilmiştir. Atatürk'ün kişisel gelişimi, disiplin, azim, bilgiye açıklık, liderlik yetenekleri ve sürekli öğrenme üzerine odaklanan bir yaklaşımı yansıtır. Kendini gerçekleştirme yolunda sürekli olarak kendisini geliştirmeye devam etmiş ve büyük bir lider olarak Türk milletine önemli miraslar bırakmıştır. Atatürk'ün kişiliği ve yaşamı, kendini gerçekleştirme, desteği içten alma ve zamanı iyi kullanma faktörlerinin etkileyici bir kombinasyonunu sergilemektedir. Bu faktörler, onun liderlik yeteneklerini, vizyonunu gerçekleştirme çabalarını ve Türkiye'nin modernleşme sürecini başarıya yolundaki ilerlemesini desteklemiştir (Grant, 2012). Bu makalede Atatürk'ün meta-motivasyonel düzeyde kendini gerçekleştirme ile ilgili yaşamı, başarıları ve liderlik özellikleri dikkate alınarak hümanistik bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

II. 1. Kendini Gerçekleştirme

Kendini gerçekleştirme, bireyin potansiyelini tam olarak geliştirerek en üst düzeyde olumlu bir şekilde gelişmesi ve doyum sağlama anlamına gelir. Kendini gerçekleştirme kavramı, Abraham Maslow (1954) tarafından geliştirilen ve insanın içsel motivasyonunu ve potansiyelini vurgulayan "İhtiyaçlar Hiyerarşisi" kuramıyla bağlantılıdır. Maslow'a göre, bireyin kendini gerçekleştirme, temel fizyolojik ihtiyaçları, güvenlik ihtiyaçlarını, ait olma ve sevgi ihtiyaçlarını, saygı ihtiyaçlarını ve kendini gerçekleştirme ihtiyacını karşılaması ile mümkün olur. Diğer ihtiyaçlar karşılandıktan sonra, birey daha yüksek seviyedeki potansiyeline doğru ilerler ve içsel yeteneklerini, yaratıcılığını, benlik saygısını ve kişisel gelişme sürecini keşfeder. Kendini gerçekleştirme sürecinin önemli unsurlarından biri, bireyin gerçek potansiyelini ortaya çıkarabilmek için otonomi ve kişisel özerklik duygusuna sahip olmasıdır. Birey, kendini tanıma, kendi değerlerini ve ilgi alanlarını keşfetme, yeteneklerini kullanma ve kişisel hedeflerine yönelme özgürlüğüne sahip olduğunda kendini gerçekleştirme daha yakın olur. Kendini gerçekleştirme aynı zamanda bireyin içsel uyum, denge ve kişisel doyum duygusu ile ilişkilidir. Birey, gerçekleştirme istediği potansiyeline doğru ilerlerken, anlamlı ilişkiler kurma, yaratıcılığı kullanma, özgüveni artırma ve kendini sürekli olarak geliştirme fırsatı bulmaktadır. Hümanistik psikoloji, kendini gerçekleştirme sürecine odaklanırken, bireyin kendisini tam anlamıyla tanıma ve kabul etme, içsel değerlerine sadık kalma, özgüvenin ve kişisel gelişimin teşvik edildiği bir ortamın önemini vurgular.

Özetle, hümanistik psikolojide kendini gerçekleştirme, bireyin içsel potansiyelini tam anlamıyla gerçekleştirme ve kişisel doyum sağlama sürecidir (Horney, 1950). Bu süreç, bireyin kendisini tanıma, kendi değerlerini anlama, yeteneklerini kullanma ve kişisel gelişim için gerekli olan özgürlük ve özerklik duygusuna sahip olmasını gerektirmektedir. Kendini gerçekleştirme olgusunun temel karakteristiği önemli bazı öğeleri barındırmaktadır. Bireyin kendini gerçekleştirme sürecinde bu öğelerin motivasyonel bir dinamikte olması gerekmektedir.

II. 2. Kendini Gerçekleştirme Sürecinin Karakteristiği

Kendini gerçekleştirme sürecinde, kişisel farkındalık önemli bir rol oynamaktadır. Kişisel farkındalık, bireyin, düşüncelerini, duygularını, davranışlarını ve değerlerini anlama ve fark etme becerisidir. Bu beceri, kendini daha derinden keşfetme ve bireysel potansiyelini açığa çıkarma sürecinde kendisine rehberlik eder. Kendini gerçekleştirme sürecinde, öz-yeterlilik önemli bir faktördür. Öz-yeterlilik, bireyin belirli bir alanda başarılı olabileceğine ve belirli bir görevi yerine getirebileceğine olan inancıdır. Bu özellik kişinin hedeflerine ulaşma,

zorluklarla başa çıkma ve kişisel gelişim için gerekli olan motivasyonu ve çabayı sağlamaktadır. Kendini gerçekleştirmenin önemli bir ögesi olarak, kendi potansiyel ve yeteneklerimizi keşfetmek önemlidir. Bu olgu, kişinin doğal eğilimlerini, yeteneklerini ve ilgi alanlarını anlaması ve bu alanlarda kendini geliştirme fırsatlarını araştırması anlamına gelmektedir. Potansiyel ve yeteneklerin keşfi, bireyin en iyi ve en üretken olduğu alanlarda kendini ifade etmesini ve gelişmesini sağlamaktadır. Bu süreçte, bireyin kendi kişisel değerlerini belirlemesi önemlidir. Kişisel değerler, bireyin neyin önemli olduğunu, neye inandığını ve hangi prensiplere dayandığını ifade etmektedir. Değerlere uygun yaşamak, kişisel gelişimi teşvik etmekte ve kendini gerçekleştirme yolunda bireyi yönlendirmektedir. Bu süreçte bireyin kendini yönlendirme becerisinin önemli bir rolü bulunmaktadır. Bireyin kendi duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını yönetme becerisi olarak; duygusal zekâ, stres yönetimi, zaman yönetimi ve hedef belirleme gibi özellikler kendini yönlendirmenin bir boyutudur. Kendini gerçekleştirmenin bir başka önemli yönü, kendini kabul etme ve olumlu bir benlik imajı geliştirme sürecidir. Kendini kabul etme, kusurların, eksikliklerin, yetersizliklerin, güçsüz yanlarının anlaşılması ve bunları olumlu bir şekilde değerlendirmek anlamına gelmektedir. Olumlu bir benlik imajı, bireyin kendine olan güvenini artırmakta ve potansiyelini gerçekleştirmek için gerekli olan motivasyonu sağlamaktadır. Tüm bu özellikler, kişisel gelişim sürecinde kendini gerçekleştirmenin önemli unsurlarıdır. Her bir öge, bireyin kendi potansiyelini açığa çıkarma, bireysel gelişimini teşvik etme ve anlamlı bir yaşama doğru ilerleme konusunda katkıda bulunmaktadır. Diğer bir deyişle meta motivasyonel birey olma çabalarına bir zemin oluşturmaktadır.

II.3. Meta-Motivasyonel Birey

Meta-motivational person terimi, Türkçe'de 'meta-motivasyonel kişi veya meta motivasyonel birey' olarak ifade edilebilir. Meta sözcüğü, bir şeyin üzerinde veya ötesinde olan, onu aşan veya yönlendiren anlamına gelirken 'motivasyonel' sözcüğü de motivasyonla ilgili olan anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, "meta motivasyonel kişi" veya "meta motivasyonel birey" terimi, başkalarını motive etme veya yönlendirme yeteneği ve bilinci olan bir kişiyi ifade eder. Meta motivasyonel kişi, kendi motivasyonunu yönetme yeteneğine sahip olan ve aynı zamanda başkalarının motivasyonunu etkileyebilen bir kişidir. Bu kişiler genellikle yüksek bir farkındalığa, empatiye ve liderlik niteliklerine sahiptir. Kendi motivasyonlarını anlamak ve yönlendirmek için içsel bir öz-bilinçleri vardır ve bu bilinçleriyle başkalarının motivasyonunu etkileyebilirler. Aynı zamanda, hedeflere yönelik amaç ve azimle hareket ederken, başkalarının potansiyelini ve motivasyonunu açığa çıkarmak ve onları desteklemek için de özen gösterirler. İçsel motivasyonun kaynaklarını keşfederler ve bu motivasyonu çevrelerine yayarak etkileşimlerinde olumlu bir atmosfer oluşturabilirler. Bu kavram; kişisel gelişim, liderlik ve motivasyon alanlarında bireysel ve sosyal düzeyde olumlu değişimi teşvik etme potansiyeline sahip bireyler için kullanılmaktadır. Bu amaçla bireyin meta motivasyonel düzeye ulaşabilmesinde bilinçli olması ve çaba göstermesi gerekmektedir.

II.4. Meta-Motivasyonel Düzey

"Meta motivational level" kavramı, motivasyonun farklı düzeylerine veya katmanlarına atıfta bulunarak motivasyonun daha derin ve kendini gerçekleştirme seviyesinin ötesine geçen bir motivasyonel perspektifi, motivasyonel sürecin yönetim becerisi, derinlemesine anlama ve kontrol etme yeteneği, farkındalık, yetkinlik gibi özellikleri ifade etmektedir. Kendini gerçekleştirme düzeyi, bireyin potansiyelini tam olarak geliştirerek doyum sağlaması anlamına gelirken, meta motivasyon düzeyi, bireyin motivasyonel deneyimini ve neden-sonuç ilişkilerini, motivasyon kaynaklarını, değerlerini, hedeflerini ve ihtiyaçlarını analiz ederek daha geniş bir bağlamda değerlendirebilmektir. Diğer bir deyişle, kendi motivasyonel süreçlerini gözlemleyerek, değerlendirerek motivasyonlarını etkileyen faktörleri daha iyi anlama becerisi geliştirebilmedir. Bu olgu aynı zamanda bireyin kendi motivasyonunu yönlendirebilme yeteneği ve motivasyonel stratejilerini uygulama becerisini de içermektedir. Birey kendi motivasyonel düzenleyici sistemini geliştirir ve bilinçli bir şekilde kullanır (Serinkan, 2012). Örneğin, birey amaç ve hedefler belirleyerek, ilgi alanlarına odaklanarak, kendi içsel motivasyonlarını destekleyen stratejiler kullanarak, zamanını ve kaynaklarını etkili bir şekilde yöneterek, disiplinli ve sürekli bir şekilde kendini motive ederek olumlu düşünce ve özgüven geliştirerek motivasyonunu artırabilir. Bu düzeyde olan bir birey, disiplinli bir şekilde

kendi içsel motivasyonunu daha da geliştirerek, uzun vadeli hedeflere ulaşma, kısa vadeli zorlukları aşma ve kişisel gelişim konusunda daha yüksek bir başarı potansiyeline sahip olabilir (Rogers, 1961). Bireyin dikkatini, enerjisini ve çabalarını bu amaçla kullanması gerekir. Kendini gerçekleştirmede; bireyin zamanı iyi kullanma ve desteği içten alma özelliklerini yaşamına transfer etmesi gerekmektedir.

II.5. Kendini Gerçekleştirmede Desteği İçten Alma

Hümanistik yaklaşım, kendini gerçekleştirme sürecinde, bireyin desteği kendi içinden almasını ve zamanı iyi kullanmasını benimsemektedir. Desteği kendi içinden alması; bireyin iç dünyasına dönerek kendi iç kaynaklarına (kendi değerleri, inançları, becerileri ve motivasyonu) yönelerek bu içsel destekleri kullanabilme hedeflerini vurgular. Bu olgu, bireyin kendini anlama, kabul etme ve kendine yönelik olumlu bir içsel ilişki kurma sürecini içerir. Kendi içinden destek alma, bireyin kendine güvenini artırır, kendi potansiyelini keşfetmesini sağlar. Bireyin içsel kaynaklarından destek alması ve zamanı etkin bir şekilde yönetmesi, kişisel gelişim ve kendini gerçekleştirme sürecinde önemli unsurlardır. Bu yaklaşım, bireyin kendi iç dünyasına dönerek güçlü yönlerini keşfetmesini, içsel motivasyonunu artırmayı ve potansiyelini açığa çıkarmayı hedefler. Destek ve zaman yönetimi, bireyin kendi kendine gelişme ve kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemesine yardımcı olmaktadır. Diğer bir deyişle, desteği içten alma ögesi; başkalarının olumlu yardım ve desteğini, geribildirimlerini kabul etmesi, değerlendirmesi, içselleştirmesi ve kullanma yeteneğini de ifade etmektedir. Bu, kendini gerçekleştirmek isteyen bireyin büyüme/gelişme potansiyelini artırır ve başkalarının deneyimlerinden, bilgilerinden ve desteğinden faydalanmasını sağlar. E. L. Shostrom (1964), kendini gerçekleştirmeyi açıklamak için 'self-actualization' ve 'gerçekleştirme eğilimi' için de (actualizing tendency) kavramlarını kullanmıştır. Gerçekleştirme eğilimi, insanların potansiyellerini gerçekleştirmeye doğru içgüdüsel bir yönelimdir. Bireylerin kendi benliklerini ifade etme, yeteneklerini kullanma, büyüme ve gelişme potansiyellerini açığa çıkarma isteğini ifade etmektedir. Gerçekleştirme eğilimi, insanların içsel olarak motivasyonlu oldukları ve kendi potansiyellerini en üst düzeyde kullanma yolunda ilerlemeye doğru bir içsel itme hissettikleri bir güçtür. Shostrom'a göre (1964) desteği içten alma ve zamanı iyi kullanma ise gerçekleştirme eğiliminin dış faktörlerle etkileşime girerek bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olma olgusunu açıklar. Burada kastedilen destekler, olumlu ve geliştirici boyutta başkalarının anlayışı, güveni, rehberliği, öğretimi ve yardımı şeklinde olabilir. Bu faktörler, bireyin içsel motivasyonunu güçlendirir, potansiyelini açığa çıkarmasına yardımcı olur ve kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemesine katkı sağlamaktadır (Brammer ve Shostrom, 1960). Desteği içten almanın önemli boyutları bulunmaktadır. Bireyin başkalarının fikirlerine, önerilere ve yardımlarına açık olması, empati yeteneği (başkalarının perspektifini anlamaya çalışma), olumlu geribildirimleri kabul etme, yardım isteme ve kabul etme, destekleyici ilişkiler oluşturma gibi tutum ve davranışları benimsedikçe bireyin kendine olan güveni artmaya başlamakta ve motivasyonunu desteklemektedir. Etkileşimlerde bu özellikler karşılıklı güven, saygı ve desteğin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Kendini gerçekleştirmenin önemli diğer boyutu ise zamanı iyi kullanmaktır.

II.6. Kendini Gerçekleştirmede Zamanı İyi Kullanma

Hümanistik yaklaşım, zamanın değerini ve önemini vurgular. Bireyin zamanı etkin bir şekilde yönetmesi, önceliklerini belirlemesi ve amaçlarına ulaşmak için zamanı verimli bir şekilde kullanması teşvik edilir. Bu, bireyin kendi hedeflerini belirleme, planlama yapma, organize olma ve disiplinli olma becerilerini geliştirmesini içerir. Zamanı iyi kullanma, bireyin kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemesini destekler ve hedeflerine odaklanmasını sağlamaktadır. Birey, hedeflerini belirler, planlama yapar, organize olur ve zamanı verimli bir şekilde kullanarak gerçekleştirmek istediği amaç ve hedeflerine odaklanır. Zamanı iyi kullanma, bireyin potansiyelini gerçekleştirmek için gereken adımları atmada disiplinli olmasını ve kendini motive etmesini sağlamaktadır (Maslow, 1954). Desteği içten alma ve zamanı iyi kullanma, kendini gerçekleştirme sürecinde birbirini destekleyen unsurlardır. Desteği içten alma, bireyin motivasyonunu artırırken, zamanı iyi kullanma, bireyin hedeflerine odaklanmasını ve verimli bir şekilde ilerlemesini sağlar. Aynı zamanda, destek alan birey, zamanı etkin bir şekilde yöneterek desteklerden maksimum fayda sağlayabilir ve potansiyelini gerçekleştirme yolunda daha etkili adımlar atabilir. Desteği içten alma

ve zamanı iyi kullanma, birlikte çalışarak bireyin kişisel gelişimini teşvik eder, kendini gerçekleştirmesini destekler ve anlamlı bir yaşam sürmesine yardımcı olmaktadır. Kendini gerçekleştirmenin iki bileşeni olarak desteği içten alma ile zamanı iyi kullanma arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Kendini gerçekleştirmenin bu iki temel faktörü bireyin gizil güçlerini, potansiyellerini gerçekleştirmek için yeni beceriler öğrenme, kendini geliştirme yönünde kişisel gelişimi desteklemektedir (Oğlu, 2014). Bu özelliklerin benimsenmesi için bireyin yeni yaşantılara açık olması gerekmektedir.

II.7. Kendini Gerçekleştirmede Yeni Yaşantılara Açık Olma

Yeni yaşantılara açık olma, değişime ve yeni deneyimlere karşı istekli ve kabul edici olma durumunu ifade etmektedir. Bireyin yaşamında farklı insanlarla tanışma, yeni yerler keşfetme, farklı kültürleri deneyimleme, yeni hobiler edinme gibi çeşitli alanlarda yeni deneyimlere açık olmaları kendini gerçekleştirme sürecine girme açısından önemlidir. Diğer bir deyişle, sınırların ötesine geçmeye, alışılmış kalıplardan ve rutinlerden uzaklaşmaya, farklı perspektifleri anlamaya ve kendini geliştirmeye yönelik bir tutumu ifade etmektedir. Bu durum, kişinin hayatını zenginleştirebilir, farklı bakış açıları kazandırabilir ve olumlu yönde kişisel gelişmeye katkı sağlayabilir. Yeni yaşantılara açık olmanın temelinde merak ve keşfetme isteği bulunmaktadır (Allport,1961). Bu durum bireyin merak duygularını canlandırır ve bilinmeyene olan ilgisini güçlendirerek yeni öğrenmelere açık hale getirmektedir. Bireyin aynı zamanda esneklik içerisinde olması da gerekir. Diğer bir deyişle, değişime uyum sağlamak ve yeni deneyimlerle karşılaşınca esneklik göstererek farklı durumu benimsemek anlamında değerlendirilmektedir. Bireyin toplumla uzlaşma içinde önyargısız yeni yaşantılara açık olma durumunda kalıp tutum ve davranışların dışında farklı perspektifleri (kültür, eğitim, inanç vb.) tanımaya istekli olması gerekmektedir. Değişime açıklık, yeni yaşantılara açık olmanın bir ilkesidir. Birey rutin ve alışkanlık davranışlarının yerine değişimi fırsat olarak değerlendirerek yeni davranış modelleri geliştirir ve uyum sağlamayı öğrenmektedir (Csikszentmihalyi, 1990). Tüm bu özellikler kendini gerçekleştirmenin temel öğelerini oluşturmaktadır. Bu amaçla risk alma cesaretinin de bulunması gerekmektedir. Bireyin yeni yaşantılara açık olmasında belirsizlik, rahatsızlık, güvensizlik gibi durumlarla karşılaşabileceği olasılığı üzerine yeni deneyimlere girme cesareti ile kendini geliştirmeyi hedeflemiş olması gerekmektedir. Bu özelliklerin bileşeninde Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün kendini gerçekleştirmenin ötesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

III. ULU ÖNDER GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Atatürk, eğitime büyük önem veren bir liderdir. Genç yaşta askeri okullara katılmış ve askeri eğitim almıştır. Dünyanın farklı ülkelerindeki eğitim sistemlerini incelemiş, dil, bilim ve diğer farklı disiplinlerde kendini geliştirmiştir. Bilgi kazanma merakı ve öğrenme isteği, onun vizyonunu şekillendiren önemli bir faktördür. Bu özelliği ile yeni yaşantılara açıklık boyutunda merak ve öğrenme potansiyelinin çok güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

III.1. Eğitim ve Bilgi

Atatürk, eğitime büyük önem veren bir liderdir. Genç yaşta askeri okullara katılmış ve askeri eğitim almıştır. Dünyanın farklı ülkelerindeki eğitim sistemlerini incelemiş, dil, bilim ve diğer farklı disiplinlerde kendini geliştirmiştir. Bilgi kazanma merakı ve öğrenme isteği, onun vizyonunu şekillendiren önemli bir faktördür. Bu özelliği ile yeni yaşantılara açıklık boyutunda merak ve öğrenme potansiyelinin çok güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

III.2. Millî Mücadele

Atatürk, Türk halkının bağımsızlık mücadelesinin lideridir. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü ile birlikte işgal altındaki Osmanlı topraklarında Kurtuluş Savaşı için halkın birlik ve dayanışma içinde mücadele etmesini sağlayarak ulusal bağımsızlığın kazanılmasına öncülük etmiş ve ülkeyi işgalden kurtarmıştır (Turan, 1996). Bu süreçte liderlik becerilerini sergileyerek, farklı kesimleri bir araya getirip ortak bir hedefe yönlendirmiştir. Yeni yaşantılara açık olmanın en karakteristik boyutu Atatürk'ün şahsında cesaret, riski göze alma ve hedef belirleme noktasında kendini gerçekleştirme karakteristiği açıktır (Tosun, 2020). Ayrıca desteği kendi içinden alma ve zamanı iyi kullanma boyutunda da Atatürk zaman yönetimi ve üstün motivasyon için kendini, çevresini ve milleti motive etmesi, hedefe yönlendirmesi hem liderlik özelliğinin hem de meta-motivasyonel düzey ötesinde kendini gerçekleştirmenin açık bir göstergesidir.

III.3. Reformlar ve Modernleşme

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren modernleşme ve çağdaşlaşma sürecini başlatmıştır. Kararlaşırıldığı reformları gerçekleştirerek Türkiye'yi muasır medeniyetler üstüne çıkarma yolunda ilerletmiştir (Arı, 2020). Atatürk'ün reformları; hukuk sistemi, eğitim, kadın hakları, dil ve alfabe, kılık ve kıyafet, şapka gibi kanun alanlarını kapsamıştır. Türkiye'nin çağdaş bir ulus olarak yerini alması için çok büyük çaba sarf etmiştir. Kurtuluş savaşından sonra Atatürk'ün toplumun eğitim, sağlık, aile, hukuk ve ekonomideki (Tayhani, 2022), reformlar ile günlük yaşama dair amaç ve hedefleri teorik ve pratik açıdan hem sosyolojik hem ekonomik ve politik boyutta benimseterek ve uygulamaya koyarak meta-motivasyonel düzeyin de ötesinde bir lider olduğunu göstermektedir.

III.4. Liderlik ve Vizyon

Atatürk, büyük bir vizyon sahibi, üstün liderlik özelliğine ve becerisine sahip Türk Milletinin lideri olarak varlığı devam etmektedir (Mısırdalı ve Başpınar, 2022). Türkiye Cumhuriyeti'ni çağdaş bir devlet haline getirme hedefine yönelik kararlılığı, vizyoner düşünceleri ve cesur adımlarıyla öne çıkan eşsiz bir liderdir. Bu etkili liderlik özellikleri hem iç hem dış politikadaki ilişkilerde öne çıkarak (Deci ve Ryan, 2000) Türkiye'yi uluslararası alanda tanınan bir ülke konumuna getirmiştir.

III.5. Atatürk'ün Kendini Gerçekleştirmede Temel Kişisel Özellikleri

Atatürk, kişisel olarak kendini geliştirmek için çeşitli yöntemler ve stratejiler kullanmış bir liderdir. Bunların başında eğitim ve öğrenmeye verdiği değer gelmektedir. Eğitimin insan için çok önemli olduğunu benimsediğinden genç yaşlardan itibaren eğitimin her türden fırsatlarından yararlanarak kendisini sürekli olarak geliştirmeye çalışmıştır. Fransızca, Almanca ve İngilizce dillerini öğrenmiştir. Askeri eğitiminin yanı sıra felsefe, tarih, siyaset, sanat, edebiyat gibi çeşitli alanlarda kendini yetiştirmiştir. Bilim ve bilgiden güç alarak sürekli araştırma yapmış ve araştırma yapmayı teşvik etmiştir. Atatürk'ün önemli diğer kişilik özelliği ise, özgüven ve kararlılığıdır. Atatürk'ün kendine olan güveni ve kararlılığı tartışmasız meta-motivasyonel ötesi bir itici güce sahip olduğunu göstermektedir (Dweck,2006). Kararları hemen uygulamaya geçirmek, hedeflere kararlı bir biçimde ulaşmak kendine güvenen kararlı lider özelliğinden kaynaklanmaktadır. Kendi fikirlerine ve vizyonuna inanarak fikirlerini kararlılıkla uygulamıştır. Atatürk'ün özgüveni, kendini gerçekleştirmesinde ve büyük hedeflere ulaşmasında çok önemli bir rol oynamıştır

(Tekke ve Çoşkun, 2019). Atatürk'ün liderlik ve üst düzeyde sosyalleşmesini, insan ilişkilerinin hem yakın/uzak çevresiyle hem de milletiyle kurduğu etkileşimlerinden ve iletişim becerilerinden anlaşılmaktadır. Sosyalleşmeye önem veren bir lider olarak, insanları anlamak, empati kurmak, etkilemek boyutunda sürekli olarak iletişim becerilerini geliştirmiştir. Kişiliğinin; insanı motive etme, koordine ederek bir araya getirme, yeteneği liderlik özelliğinin diğer bir boyutunu ortaya koymaktadır. Atatürk'ün tüm bu kişilik özellikleri ve liderlik misyonu Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini atan büyük bir hareketin lideri olmasıyla gerçekleşmiştir (Bilginoğlu ve ark.,2021). Yenilik ve yeni yaşantılara açık olan Atatürk, gezilere ve gözlemlere büyük önem vermiştir. Yurt içi ve yurt dışı gezilerinde farklı ülke ve bölgelerin kültürel ve tarihi perspektifi ile sistemlerini gözlemlemiştir. Kazandığı yenilikçi perspektifle dünyadaki gelişmeleri takip etmiştir. Bu gözlemleri ulusal kurtuluş mücadelesinde ve Türkiye'nin modernleşme sürecinde ilham almasını sağlamıştır. Atatürk'ün aktiviteleri arasında fiziksel ve zihinsel sağlığını korumaya yönelik sportif faaliyetlerde de bulunmuştur. Binicilik, yüzme, güreş, atıcılık gibi atletik aktiviteler ile sporun disiplin, dayanıklılık ve takım çalışması gibi değerleri geliştirmede önemli bir rol oynadığına inanmıştır.

III 6. Kendini Gerçekleştirmenin Atatürk'ün Kişiliği ve Yaşamı ile İlişkilendirilmesi

Atatürk'ün kişiliği ve yaşamı, kendini gerçekleştirme; desteği içten alma ve zamanı iyi kullanma faktörleriyle güçlü bir ilişki içerisindedir.

III.6.1. Kendini Gerçekleştirme

Atatürk, tarihi bir şahsiyet olarak kendini gerçekleştirmenin en büyük örneklerinden biridir. Kendi değerlerine, inançlarına ve vizyonuna uygun olarak Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmak ve modernleşme sürecini başlatmak için çaba sarf etmiştir (Deci ve Ryan, 2002). Atatürk, büyük hedefleri olan bir lider olarak kendi potansiyellerini gerçekleştirmek için özverili bir şekilde çalışmış, kendi yeteneklerini kullanarak büyük başarılar elde etmiş ve Türk milletinin geleceğini şekillendirmiştir.

III.6.2. Desteği İçten Alma

Atatürk desteği içten alma konusunda da önemli bir örnektir. Kendini gerçekleştirme hedefleri doğrultusunda, içinde bulunduğu koşullar desteği kendi içinden almaya yöneltmiştir. Askeri ve siyasi yaşamındaki sıfatlarıyla ilişkili olarak çevresindeki kişilerden de destek almış, onların bilgi ve deneyimlerinden, perspektiflerinden faydalanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda ve modernleşme sürecinde Atatürk, danışmanlarından, uzmanlardan, bilim insanlarından ve milletinden destek olarak görüşlerini değerlendirmiş, çözümler üretmek için birlikte çalışmıştır (Kılıç, 2022). Atatürk, desteği hem kendi içinden alarak hem de başkalarının desteğini içtenlikle kabul ederek büyük bir başarıya dönüştürmüştür.

III.6.3. Zamanı İyi Kullanma

Atatürk, zamanı iyi kullanma konusunda da etkileyici bir örnektir. Liderlik dönemindeki yoğun faaliyetler, hızlı kararlar ve uygulamalar, zamanı etkin bir şekilde değerlendirmesinin bir göstergesidir. Atatürk, büyük bir vizyonu gerçekleştirmek için zamanı verimli bir şekilde yönetmiş, hedeflerine odaklanmış ve planlı bir şekilde hareket

etmiştir (Loong ve ark, 2019). Modern Türkiye'nin temellerini atmış olması ve birçok reformu hızla hayata geçirmesi, zamanı etkin bir şekilde kullanma becerisine sahip olduğunu göstermektedir.

IV. ULU ÖNDER GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRMEDE META-MOTİVASYONEL DÜZEYİ

Meta-motivasyon, bireye özgü bir deneyimde içsel bir süreci ifade etmektedir. Aynı zamanda, bireyin kendini gerçekleştirmenin ötesine geçip başkalarının da kendilerini gerçekleştirmelerini teşvik etme, insanlık için olumlu bir katkıda bulunma ve daha geniş bir amacın hizmetine yönelme isteği olarak tanımlanmaktadır. Bu düzeyde olan bireyler, sadece kendi bireysel hedeflerine odaklanmanın ötesine geçerler ve toplumun, insanlığın veya daha büyük bir ideali gerçekleştirmek için çalışırlar. Atatürk'ün kendini gerçekleştirme sürecinde Türk milletinin lideri olarak savaşlarla geçen yaşamı ve kişiliği meta-motivasyonun özelliklerini yansıtmaktadır ve bu düzeye ulaştığını, Kurtuluş Savaşında, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmada, ilke ve inkılaplarında karşılaştığı zorlukların üstesinden gelme becerisinde ve üstün dehasında görmekteyiz (Atalay, 2021). Atatürk, sadece kendi bireysel hedeflerine odaklanmamış, aynı zamanda Türk milletinin bağımsızlığını ve refahını sağlama amacıyla mücadele etmiştir. Atatürk'ün liderliği, sadece kendi kişisel başarısı için değil, toplumun refahı için çalışma isteğiyle karakterize edilmektedir (Sönmez, 2006). Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye'nin modernleşmesinde ve bağımsızlık mücadelesinde önemli bir rol oynayan eşsiz bir şahsiyettir. Kendisi, vizyoner liderliği, ileri görüşlülüğü ve cesaretiyle Türk milletine yol göstermiş ve büyük bir değişim dalgası başlatmıştır (Deci ve Ryan,2011). Atatürk'ün kendini gerçekleştirmesi, çeşitli alanlarda gerçekleştirdiği devrimler ve yapılan reformlarla ortaya çıkmıştır. İlk olarak, Türkiye'deki siyasi sistemi tamamen değiştirerek modern bir cumhuriyet kurmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nu çöküşü üzerine laik, demokratik ve çağdaş bir devlet yapısı inşa etmiştir. Bu, Türk milletine daha fazla katılım ve özgürlük sağlamış, eşitlik ve adalet ilkeleriyle donatılmış bir sistemdir. Atatürk'ün kendini gerçekleştirmesi sadece siyasi alanda değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel alanlarda da gerçekleşmiştir. Türk toplumunda eğitim, kadın hakları, hukuk, dil ve alfabe gibi bir dizi alanda köklü değişiklikler yapmıştır. Eğitim sistemi yeniden yapılandırılarak okur yazarlık oranı artırılmış, modern üniversiteler kurulmuş ve bilimin önemi vurgulanmıştır (Erdem, 2012). Kadınların sosyal ve siyasal hayata katılımı teşvik edilmiş, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. Türk toplumunda kadının statüsünü yükseltmeye yönelik adımlar atılmıştır. Atatürk'ün kendini gerçekleştirmesi, ekonomi alanında da belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Sanayileşme ve ekonomik kalkınma için yapılan reformlar (Fernet ve ark.,2012). Türkiye'nin bağımsızlığını güçlendirmiştir. Tarım ve sanayi sektörlerinde modernleşme ve dışa bağımlılığı azaltma politikaları izlenmiştir. Bu sayede Türkiye, kendi kaynaklarını kullanarak kalkınmayı sağlamış ve ekonomik gücünü artırmıştır. Atatürk'ün kendini gerçekleştirmesi, uluslararası ilişkilerde de etkili olmuştur. Bağımsızlık savaşı sonrasında Türkiye'yi uluslararası alanda tanınan bir devlet haline getirmiştir (Tayhani, 2022). Atatürk, barışçıl ilişkiler ve diplomatik görüşmeler yoluyla Türkiye'nin uluslararası arenada saygın bir konuma gelmesini sağlamıştır.

IV.1. Everett L. Shostrom'a Göre Kendini Gerçekleştirmiş Bireylerin Özellikleri

Everett L. Shostrom (1964), hümanistik yaklaşımda kendini gerçekleştirme kavramını analiz ederek geliştirdiği ölçme aracı sonucu kendini gerçekleştiren bireylerin temel özelliklerini ortaya koymuştur. The Psychology of Achievement isimli kitabında da kendini gerçekleştirmiş insanların bazı ortak özelliklerini açıklamıştır.

1. Bu özelliklerin başında hedefe odaklanma gelmektedir. Kendini gerçekleştirmiş bireyler açık ve net hedeflere odaklanıp kendi potansiyellerini keşfetmeye yönelmektedirler.
2. Özgüven sahibi olan bireyler kişisel yeteneklerine güvenen, kendi değer ve inançlarına yönelik olumlu bir benliğe sahip olmaktadır.
3. Özerklik özelliği ile kendi düşüncelerine, duygularına ve değerlerine, içsel motivasyonlarına yönelik bir bağımsızlık sergilerler (Erikson,1968).

4. Yaratıcılık özelliği ise, kendini gerçekleştirmiş bireyler yaratıcı düşünceye sahip olan, problem çözme becerileri gelişmiş, alternatif çözümler üretebilen, yeni fikirler ve inovatif yaklaşımlar geliştirebilen davranışlar göstermektedirler.
5. Empati kurma ve empatik anlayış yeteneği kendini gerçekleştirmiş bireylerde yüksektir. İnsan ilişkilerinde anlayışlı, destekleyici ve iş birliğine açıktırlar.
6. Öğrenmeye açık olma ise, kendini gerçekleştirmiş bireyler sürekli öğrenme ve gelişme amacındadır. Yeni yaşantılara açık olarak kendini geliştirme fırsatlarını değerlendirirler.
7. Anlamlı ilişkiler kurma özelliğinde, karşılıklı saygı, sevgi, dürüstlük ve karşılıklı anlayış temelinde destekleyici sağlıklı ve güvene dayalı insan ilişkileri kurar ve geliştirirler. Bunlar genel olarak kendini gerçekleştirmiş bireylerdeki ortak özelliklerdir (Shostrom, 1964).

Ancak her bireyin kendini gerçekleştirme süreci ve özellikleri kişisel farklılıklar gösterebilir.

IV.2. Tarihte Kendini Gerçekleştirmiş Bazı İsimler

Dünya tarihinde de her alandan kendini gerçekleştirmiş bireyler görülebilir. Abraham Lincoln (1809-1865), Amerika Birleşik Devletleri'nin 16. Başkanı olarak görev yapmış ve tarihte önemli bir figür haline gelmiştir. Kendini gerçekleştirmiş bir lider olarak kabul edilir. Eğitim ve Öğrenmeye önem verdiği için okumaya büyük bir zaman ayırmıştır. Kendi kendine eğitim alarak hukuk alanında yetkinlik kazanmış ve avukat olarak başarılı bir kariyer sahibi olmuştur. Siyasetle genç yaşlarından itibaren ilgilenmiş, birleşik devletlerin birliğini koruma ve köleliği kaldırma hedefleri için savaşmıştır. İç savaşın zorluklarıyla karşı karşıya kaldığında kararlılık ve dayanıklılık göstererek ülkesinin geleceği için mücadele ettiğinden büyük bir liderlik örneği olarak tarih boyunca hatırlanmaktadır. Bilim ve keşif alanında ise, Isaac Newton, fizik ve matematik alanında önemli keşifler yapmış, mekanik ve evrensel çekim yasalarını ortaya koymuştur. Marie Curie, radyoaktivite üzerine yaptığı çalışmalarla iki Nobel Ödülü kazanan ve radyoloji alanında önemli katkılar sağlayan bir bilim insanıdır. Sanat ve Edebiyat Alanında da Leonardo da Vinci anılmaktadır. Rönesans döneminin ünlü sanatçısı, mucit ve bilim insanıdır. Resim, heykel, mimari, matematik ve doğa bilimleri gibi birçok alanda başarılı olmuştur. William Shakespeare, İngiliz edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Oyun yazarlığı ve şiirleriyle tanınmıştır. Müzik Alanında Ludwig Van Beethoven öne çıkmaktadır. Klasik müziğin önemli bestecilerinden biridir. Sağırılık sorunuyla mücadele ederek, birçok önemli eseri ortaya koymuştur. Aynı şekilde Johann Sebastian Bach da Barok dönemin ünlü bestecisidir. Geniş bir müzikal miras bırakmış ve batı müziğinde etkili olmuştur. Sosyal ve Politik Alanlarda ise; Mahatma Gandhi, Hindistan'ın bağımsızlık mücadelesinin önderlerinden biridir. Pasif direniş ve barışçıl protesto yöntemlerini benimseyerek halkını özgürlüğe taşımıştır. Diğerleri ise Nelson Mandela, Güney Afrika'nın özgürlük savaşçısı ve siyasi lideridir. Irk ayrımcılığına karşı mücadele ederek demokratik bir Güney Afrika'nın kurulmasında önemli rol oynamıştır. Burada sadece birkaç örnek ele alınmıştır. Tarihte kendini gerçekleştirmiş birçok başarılı insan bulunmaktadır. Her alanda, kendi yeteneklerini kullanarak, hedeflerine ulaşan ve topluma önemli katkılarda bulunan birçok isim araştırılabilir.

V. YÖNTEM

Bu çalışma doküman taramasına dayanan bir araştırma makalesidir. Tarama modelinin seçilmesindeki amaç ise, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimleyebilmek için benimsenmiş araştırma yaklaşımıdır. Bilgi ve veri kitap, dergi, makale gibi kaynaklardan elde edilmiştir. Çalışma, hümanistik yaklaşım perspektifinde, Atatürk'ün meta-motivasyonel düzeyi araştırılmıştır.

VI. SONUÇ

Bu çalışma ile Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliği, yaşamı, başarıları hem asker olarak hem de devlet adamı sıfatı ile ele alınmış ve Türk Milletine kazandırdığı temel eserleri ve inkılapları ile (eğitim, dil, sağlık, hukuk, toplum, kültür vb.) savaşları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu üzerinden kendini gerçekleştirmenin ötesinde meta-

motivasyonel düzeyde değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, kendini gerçekleştirmenin ötesine bir tarihi figür olarak, Türkiye'nin temellerini yeniden inşa etmiş ve Türk milletinin ulusal kimliğini güçlendirmiştir. Vizyoner liderliği ve cesaretiyle, Türkiye'yi çağdaş, demokratik ve bağımsız bir devlet haline getirmiştir. Atatürk'ün mirası, Türk toplumunda hâlâ hissedilen ve değer verilen bir kaynaktır. Atatürk ile ilgili, tarih ve diğer disiplinlerin haricinde, hümanistik yaklaşım açısından gerçekleştirilmiş bu çalışmanın katkılarıyla araştırmacılara yeni çalışmaların yapılması önerilebilir.

VII. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Ulu önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün liderlik özelliklerinin araştırılmasında çeşitli kısıtlılıklar bulunabilir. Bu kısıtlılıklar, kaynakların doğası, zamanın etkisi ve araştırmacıların yöntemlerine bağlı olarak değişebilir. Bu tür bir araştırmanın kısıtlılığını oluşturan; kaynakların sınırlanması, tarihsel bağlam, ideolojik ve politik eğilimler, kişisel algılar ve tanıklıklar, çeviri ve dil kısıtlamaları, tarihsel eksiklikler ve spekülasyonlar, çağdaş liderlik kavramlarıyla karşılaştırma zorlukları gibi faktörler söylenebilir. Atatürk'ün liderlik özelliklerini araştırmada gerçeklikten ayrılmadan, objektif, bilimsel ve teorik kriterlerin dikkate alınması önemli faktördür. Bu tür bir araştırma yapılırken, kaynakların çeşitliliği, tarafsızlık ve metodolojik titizlik önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akarşlan, K. (2021). The Leadership Styles Atatürk Displayed within the Framework of Bush and Glover's Nine Models of Leadership. *ARTİBİLİM Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 4. 1. 59-84 e-ISSN: 2667-8098.
- Allport, G. W. (1961). *Pattern and Growth in Personality*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Arı, K. (2020). İslam Dünyası, Rönesans ve Atatürk. *Tarih ve Günce*. 6.35.
- Atalay, L. (2021). Atatürk ve Milli İrade: Otoriterliğin Kaynağı Mı Yoksa Cumhuriyetçi Demokrasinin Simgesi mi? *Atatürk Yolu Dergisi*. 68. 55-79.
- Bilginoğlu, E. ve ark. (2021). Atatürk'ün Özdeyişleri ve Yönetim: Sevgi – Saygı, İtimat – İtaat, İş Disiplini ve Özyeterliliğin Algılanan Kariyer Başarısına Etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 23.1. 125-138.
- Brammer, LM ve E.L. Shostrom (1960). *Terapötik Psikoloji: Danışmanlık ve Psikoterapinin Temelleri*. New York: Prentice-Hall.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York: Harper and Row.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2002). *Handbook of Self-Determination Research*. Rochester: University of Rochester Press.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2011). Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Development, and Health. *Canadian Psychology*, 49(3), 182-185.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. New York: W. W. Norton & Company.
- Erdem, A.R. (2012). Atatürk'ün Liderliğinde Üniversite Reformu: Yükseköğretim ve Bilim Tarihimizde Dönüm Noktası. *Belgi*, 4.2.
- Fernet, C., Austin, S., & Vallerand, R. J. (2012). The Effects of Work Motivation on Employee Exhaustion and Commitment: An Extension of the JD-R Model. *Work & Stress*, 26(3), 213-229.
- Grant, A. M. (2012). Leading with Meaning: Beneficiary Contact, Prosocial Impact, and the Performance Effects of Transformational Leadership. *Academy of Management Journal*, 55(2), 458-476.
- Horney, K. (1950). *Neurosis and Human Growth: The Struggle toward Self-Realization*. New York: W. W. Norton & Company.

Kılıç, M. (2022). Atatürk: Bir Dâhinin Yaşam Öyküsü. Nobel Bilimsel Eserler. E-ISBN 978-625-433-651-5

Loong, W. W. ve ark. (2019). Qualities Of Transformational Leader: A Study On Mustafa Kemal Atatürk. eISBN 978- 967- 2122-75- 5

Maslow, A. H. (1954). Motivation and Personality. New York: Harper and Row.

Mısırdalı Yangıl F. ve N.Ö.Başpınar (2022). Mustafa Kemal Atatürk'ün Liderlik Tarzının Sürdürülebilir Liderlik Açısından Değerlendirilmesi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 11.2.

Oğlu, A. M. (2014). *Kendini Gerçekleştirme ve Kişilik*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rogers, C. R. (1961). On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy. Boston: Houghton Mifflin.

Serinkan, C. (2012). Liderlik ve Motivasyon:Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar. Nobel Akademik Yayıncılık. 3.Basım. ISBN 978-605-133-391-5

Shostrom, E.L (1964). *Educational Psychological Measurement*, 24, 2. <https://doi.org/10.1177/001316446402400203>

Sönmez, S. (2006). Milli Bir Lider Olarak Motivasyon Dehası Atatürk. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*.31. 23-50.

Tayhani, İ. (2022). Mustafa Kemal Atatürk'ün Ekonomide Tam Bağımsızlık Anlayışı ve Üretim Heyecanı. *Atatürk Yolu Dergisi*. 67, 469-506.

Tekke, M. ve M. Coşkun (2019). Kendini Tanıma, Kendini Gerçekleştirme, Kendini Aşmışlık ve Potansiyelini Tam Kullanan Kişi: Kişilerarası İletişim. *Electronic Journal of Social Sciences* ISSN:1304-0278 18.70.

Tosun, U.U. (2020). Millî Mücadele'de Karşılaşılan Bazı Sorunlar ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Bunları Çözme Kararlılığı. *Journal of Graduate School of Social Sciences*. 24.2. 569-588.

Turan, R. (1996). Türk Savaş Motivasyonu ve Çanakkale. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 12. 34. 289-293.

Yılmaz, S. ve Y. Baytal (2020). Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi. Nobel Akademik Yayıncılık. 4.Baskı. E-ISBN 978-625-406-594-1